

Nr. 141 — 1951

## Stortinget og krigsmonumentet

Av overlæge  
Johan Scharffenberg

«Morgenbladet» (nr. 134) opplyste: «Umiddelbart etter frigjøringen ble det truffet en avtale mellom russiske og norske myndigheter om at det skulle reises et monument i Kirkenes til minne om Den røde hærs innsats i Finnmark».

Videre: «Etter oppdrag av Staten ble utkastet til figuren laget av billedhugger Stinius Fredriksen allerede i 1945. Han forteller at det opprinnelige russiske utkast var av en ganske annen og mer krigerisk karakter, men russerne godtok straks den reviderte tegningen. Oppbyggingen av sokkelen og monumentets arkitektur ble tegnet av en russisk arkitekt».

Hvilken myndighet har sluttet avtalen på Norges vegne?

Dette kjempemonument må sannsynligvis koste atskillig over 100 000 kroner, det er derfor grunn til å spørre om samtykke fra Stortinget har vært innhentet under hånden. Offisielt har saken øyensynlig ikke vært forelagt Stortinget skjønt den også berører dets bevilgningsmyndighet.

Pengene er dog ikke hovedsaken, men monumentets politiske tendens.

Det norske Arbeiderpartis landsmøte i 1949 tok stilling til Atlantpакten. Det gjorde der sterkt inntrykk at professor dr. Halvdan Koth støttet utenriksminister Langa.

Etter referatet (S. 148-149) uttalte Koth:

«For min del har jeg alltid ment at vi måtte vente så lenge som råd er med det politiske brott med Sovjet som det vil være om vi slutter oss til Atlanterhavspакten. Vi har alltid ført en så vennskapelig politikk overfor Russland som råd var, men vi kan ikke dølge for oss sjøl at hvis vi inngår avtale med de andre land så betyr det et brott med Russland».

Således tolket vår tidligere utenriksminister Norges tilslutning til Atlanterpакten. Således har den vært tolket av russisk presse og kringkasting.

Ved den høytidelige avduking i Kirkenes må minst ett medlem av den utskjelte norske regjering være til stede og møte offisielle russiske representanter. Hvordan skal talene lyde?

Et monument som dette vil vel bli stående i lange tider, da kan maktforholdene ha endret seg.

Bør ikke Stortinget eller i det minste utenrikskomiteen drøfte denne sak og sørge for at teksten i den norske og den russiske inskripsjon ikke blir altfor utfordrende mot Tyskland?

Monumentet er dessverre ferdig, er det allikevel umulig å få den tyske ørn erstattet med hakekorset?

Johan Scharffenberg.